

УДК 657

Віталій Сушинський, Сергій Співак

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль,
Україна*

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Vitalii Sushynskiy, Serhii Spivak

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

ACCOUNTING POLICY FOR FORMING COSTS OF TRADING ENTERPRISES

Ефективне управління витратами є одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності торговельних підприємств. У сучасних умовах господарювання зростає потреба у формуванні такої облікової політики, яка б забезпечувала не лише виконання вимог нормативно-правового регулювання, а й надавала менеджменту релевантну інформацію для прийняття управлінських рішень. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» облікова політика являє собою сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Облікова політика визначає сукупність принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які підприємство обирає самостійно відповідно до особливостей своєї діяльності [2].

Для торговельних підприємств особливого значення набувають питання обліку витрат, пов'язаних із придбанням, транспортуванням, зберіганням та реалізацією товарів. Раціонально сформована облікова політика сприяє оптимізації витрат, підвищенню достовірності фінансової інформації та покращенню системи внутрішнього контролю [4].

Облікова політика щодо формування витрат торговельних підприємств повинна визначати порядок визнання, оцінки, групування та відображення витрат у бухгалтерському обліку. Основним нормативним документом, який регламентує облік витрат в Україні, є П(С)БО 16 «Витрати». Відповідно до цього стандарту витрати визнаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства.

Специфіка діяльності торговельних підприємств зумовлює необхідність виділення таких основних груп витрат:

- собівартість реалізованих товарів;
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати;
- фінансові витрати.

Особливе місце в структурі витрат торговельних підприємств займають витрати на збут, які включають транспортні витрати, витрати на рекламу, маркетингові заходи, оплату праці працівників торговельних підрозділів та інші витрати, безпосередньо пов'язані з реалізацією товарів. Дослідження свідчать, що деталізація обліку маркетингових витрат сприяє підвищенню ефективності управління збутовою діяльністю підприємства [1].

Формуючи облікову політику, підприємство повинно визначити:

- методи оцінки вибуття запасів;
- порядок розподілу транспортно-заготівельних витрат;
- склад і структуру статей витрат;
- систему аналітичного обліку витрат;

- порядок калькулювання собівартості реалізованих товарів;
- підходи до внутрішньої управлінської звітності.

Науковці зазначають, що облікова політика є важливим інструментом управління витратами, оскільки забезпечує інформаційну основу для контролю, аналізу та планування витрат підприємства. Правильно сформована облікова політика дозволяє враховувати галузеву специфіку діяльності та підвищує ефективність функціонування облікової системи [3].

Сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку свідчать про необхідність інтеграції елементів управлінського обліку до облікової політики торговельних підприємств. Це передбачає розширення аналітичного обліку витрат, використання центрів відповідальності, бюджетування та впровадження цифрових технологій обробки облікової інформації. Крім того, останні дослідження акцентують увагу на врахуванні екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) під час формування облікової політики підприємств торгівлі [4].

Таким чином, облікова політика формування витрат торговельних підприємств є важливим інструментом організації бухгалтерського обліку та управління діяльністю суб'єкта господарювання. Її ефективність визначається здатністю забезпечувати достовірне відображення витрат, формування повної інформації про результати діяльності та підтримку процесу прийняття управлінських рішень.

Особливості діяльності торговельних підприємств обумовлюють необхідність детального регламентування порядку обліку собівартості реалізованих товарів, транспортно-заготівельних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Важливими напрямками розвитку облікової політики є автоматизація облікових процесів, розширення аналітичного обліку та інтеграція елементів управлінського обліку.

Удосконалення облікової політики сприятиме підвищенню ефективності управління витратами, покращенню фінансових результатів та зміцненню конкурентних позицій торговельних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Верзілова Г. Р. Облікова інтерпретація витрат на маркетингову діяльність торговельного підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №3. С. 284–292. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-284-292>.
2. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємства : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 647 с.
3. Співак С., Королюк Т., Капустяк Р., Сушинський В. Удосконалення механізму управління витратами підприємства в сучасних умовах. *Галицький економічний вісник*. 2025. Том 94. № 3. С. 49-56. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.049
4. Цвек, О. (2025). ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СКЛАДОВИХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ. *Підприємництво і торгівля*, (45), 108-114. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-45-13>.
5. Шмигель, Ольга Євстахіївна. «ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ». *ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА*, Вип. 3-4, Серпень 2021, с. 159-63, <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.3-4.22>